

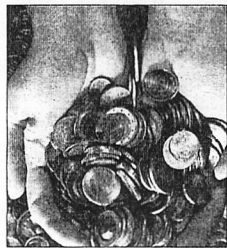
БИЗНИС

ваш партнер во успехот

комерцијална б
ақ скопје

www.kb.com.mk
Контакт-центар: (02) 3 29

Според „Фајненшел тајмс“

Европската економија се движи подобро од американската

стр. 11

Дневен економски

година 3
четврток 2 септември
број 572
20 денари
www.biznis24.com.mk

Што е поисплатливо:

Инвестирање во доброволен пензиски фонд или орочување на средствата?

Начинот на подигање и стапката на принос се можеби најважните услови кои влијаат врз одлуката на граѓаните, дали да ги уплатат своите средства во доброволниот пензиски фонд или да ги депонираат во некоја деловна банка. Во моментот, доброволниот пензиски фонд нуди просечен принос од приближно пет проценти. Треба да се напомене дека поради неговиот начин на работа, стапката на принос може да варира во нагорна или надолна линија. Од друга страна, каматната стапка која што ја плаќаат банките на основниот депозит орочен на една година, може да биде од 6,8% до 8,5%, зависно од деловната банка. Исто така, и висината на каматите може да варира зависно од пазарните услови, меѓутоа орочувањето на парите уште од самиот почеток нуди повисок принос

стр. 2-3

МБИ 10	2.307,63	- 0,60%
ОМБ	109,72	- 0,07%
МБид	2.500,98	- 1,27%

ПРИВАТНИ МЕНУВА

€	61.30	к
	61.55	п
USA	47.60	к
	49.00	п
+	46.80	к
	47.80	п

Додека се тенчат резервите на мета

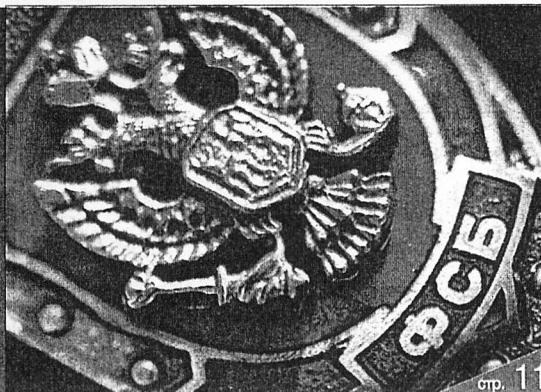
Електронски

отпад зва
вреди

БИЗНИС
www.biznis24.com.mk

По наредба на претседателот
Медведев

Јавни платите во тајните руски служби

стр. 11

CAPITAL BANK

FINANCIAL INNOVATION ■

Брилијант

НАССР FSS 513568
www.brilliant.com.mk

Сиромаштијата - глобален светски про

„Епидемијата“ бр се шири, тешко с искоренува

БРОЈКИ

и 212 илјади основци и јошколци вчера ја започна 2010/2011 година. Првните клупи седнаа околу 8 часа. Јавните средни училишта слободни места се уште еници во прва година. Во ина осмо одделение завученици, а според конкурзството за образование и а учебна година обезбедени места во јавните средни училишта за учебната 2010/2011 година од основно и средно образование се бесплатни. Истерот Тодоров вчера сега се отпечатени и диколу 80 учебници за средно образование и оти се да до крајот на септември сите 300 планирани учениците од основно и вание и во новата учебна једен бесплатен превоз.

ли 1.040 евра плата очекувачници кога првпат ќе се го покажало истражувањата „џи мани бенк“ и ружение Аисис. Истражувањето дека половина од вработените плата под 20.000 ина заработуваат над месечно.

ли во Чешка се регистрирани млади луѓе кои во споредба со претходниот број се зголемил за околу 10 проценти. Истиот период минатата година се зголеми за 3.382

апка на невработеност, з млади луѓе се вклучени и. Искуството покажува компаниите не сакаат да вработуваат млади луѓе и покрај да им даваат помали придодачи фирмите вработуваат иници кои на претпријатието поголем профит.

.000.000

предизвикаа шумските пожари. Катастрофалната ситуација со природните пожари на недостигот на систем за управување со шумите, од Центарот за заштита на средина Алексеј Зичките на еколозите за жарите се базираат на цено и на стандардните средствата на штетите. Во нив се поцете за одгледување на стапија во првите пет до пет до засадувањата, а не ешту уништувањето и обновителните видови растенија и

300

збогатат приходите во буџета Струмица за 2010 го одлучиле расходи пак ќе се 5,6 милиони денари, како озитивните финансиски планот на зголемувањето во првите шест месеци од средства ќе бидат потрошени делотелни ставки во делотелните инвестиции, односно зашто на програмата за инфраструктура на патштата, и на развојот на

Што е поисплатливо:

Инвестирање во до или орочување на

Пишуваат: м-р Марија ГОГОВА
м-р Зоран ТЕМЕЛКОВ

Начинот на подигање и стапката на принос се можеби најважните услови кои влијаат врз одлуката на граѓаните, дали да ги уплатат своите средства во доброволниот пензиски фонд или да ги депонираат во некоја деловна банка. Во моментот, доброволниот пензиски фонд нуди просечен принос од приближно пет проценти. Треба да се напомене дека поради неговиот начин на работа, стапката на принос може да варира во нагорна или надолна линија. Од друга страна, каматната стапка која што ја плаќаат банките на основниот депозит орочен на една година, може да биде од 6,8% до 8,5%, зависно од деловната банка. Исто така, и висината на каматите може да варира зависно од пазарните услови, меѓутоа орочувањето на парите уште од самиот почеток нуди повисок принос

Во западните земји, од поодамна постојат различни инструменти, преку кои граѓаните можат да влијаат на зголемување, односно подобрување на условите за пензионирање. Под подобрување на условите се подразбира дека граѓаните можат директно да влијаат на висината на пензијата која што би ја примале откако ќе се пензионираат. Со цел овозможување и на македонските граѓани да имаат влијание врз висината на своите примања, од неодамна во Република Македонија започна со работа доброволниот пензиски фонд.

Примарна цел на доброволниот пензиски фонд е да обезбедува повисок приход по пензионирањето за осигурениците, кои се веќе осигурани во едностволбниот или двостволбниот пензиски систем (задолжително пензиско и инвалидско осигурување), а кои сакаат и се во можност да издвојат дополнителни средства заради поголема материјална сигурност или одржување повисок стандард на живеење по пензионирањето; обезбедување пензија на лицата кои не се опфатени со задолжителното пензиско осигурување лично за себе или од други лица (се мисли на долгорочно невработените, вработените на проекти или во странски мисии, брачните другари кои не се вработени и други лица, без оглед дали се во работен однос или се невработени); обезбедување предуслови за воспоставување професионални пензиски шемии во процесот на усогласување на системот на социјално осигурување во Македонија со системот во Европската унија. Начин на зачленување во пензискиот фонд е со потпишување индивидуален до

говор за членство во доброволниот пензиски фонд, или со потпишување на колективен договор преку работодавец/претседател на здружение на граѓани, кој, пак, склучува таканаречена пензиска шема за поединци. Секој осигуреник може да биде вклучен во еден доброволен пензиски фонд, според индивидуалната, и еден доброволен фонд според професионалната шема.

За да се зачлените, односно за да дојдете до информации за пензискиот фонд, на располагање се банкарските експозитури, седиштата на друштвата за осигурување или пристап на информации преку телефон. Потпишувањето договор и отворањето доброволна сметка претставува почеток на членството во некое од друштвата. Фондот, согласно Законот за доброволното капитално финансирано пензиско осигурување, средствата ги инвестира со цел остварување принос. Средствата во најголем дел се инвестирани во хартии од вредност гарантирани од Република Македонија или од Народна банка на Република Македонија, потоа банкарски депозити, сертификати за депозит, комерцијални записи, обврзници, хартии од вредност врз основа на хипотека од домашни банки, како и од акционерски друштва (во помал обем), а можат да бидат инвестирани и во странство, во ЕУ и ОЕЦД. Мал процент од средствата (до пет отсто), можат да бидат инвестирани во документи за удел и акции на македонски инвестициски фондови.

На уплатените пари доброволниот фонд може законски да наплати провизија од седум отсто, а на оплодените пари Фондот има право да наплати уште 1,8 отсто провизија. Првиот доброволен фонд во Република Македонија стартуваше со

Сиромаштијата - глобален светски проблем „Епидемијата“ бр се искоренува

Сиромаштијата во последните неколку години, особено по светската економска криза, стана најголем глобален проблем. Според европските статистики, речиси 80 милиони луѓе во Европа живеат под границите на сиромаштијата. Според светските стандарди, под прагот на сиромаштија живеат семејствата кои можат да потрошат помалку од два долара дневно. Во борба против сиромаштијата Европа ја вклучува поддршката на образованието, доживотното учење и поддршка на компаниите кои ја поттикнуваат социјалната интеграција. Во Македонија, пак, скоро една третина од населението е сиромашно, односно околу трет човек има лични примања под

тоци, 28,7 отсто од населението е сиромашно. Анализирани по профили, најранливи групи се повеќе члените домаќинствата, имајќи го предвид фактот дека 57,7 отсто од сиромашните живеат во домаќинства со пет и повеќе членови. Стапката на сиромаштија кај невработените изнесува 38,4 отсто, односно 43 отсто од сите сиромашни се невработени лица. Образованието на главата на домаќинството, исто така, влијае врз бројот на сиромашните лица. Имено, 56,6 отсто од сиромашните лица живеат во домаќинства каде што носителот на домаќинството нема или има завршено максимум основно образование. Ако се погледнат статистичките податоци за тоа како се движела стапката на си-

животниот стандард на граѓаните и намалување на сиромаштијата, тоа не се случи. Така, граѓаните се уште чекаат на политичките ветувања дека платите ќе бидат повисоки, ќе се намали невработеноста и поубаво ќе се живее. Така, во 2004 сиромаштијата изнесувала 29,6 отсто, во 2005 била на ниво од точно 30 проценти, додека во 2006 година имала мал благ пад, сведувајќи се на 29,8 отсто. Во 2007 стапката на сиромаштија во Македонија изнесувала 29,4 проценти, а во 2008, последната година за која е измерена оваа појава, сиромаштијата изнесува 28,7 проценти. Најчувствителните категории се лица од помалите места и од урбаните предели на државата, кои се на возраст над 35 го-

Броволен пензиски фонд средствата?

провизија од 6,5 отсто на парите што ќе ги уплаќаат членовите. Надоместот од придонес изнесува 5,25% за секој уплатен придонес, а месечниот надомест, кој се наплатава еднаш месечно, изнесува 0,15%. Средствата вложени во Фондот, осигурениците можат да ги користат најрано десет години пред остварувањето на правото за старосна пензија (жените на 52 години, мажите на 54 години). По тој период, исплатата на средствата може да биде еднократна или во повеќе наврати, може да биде преку купување пензиски ануитет, како и преку програмирано повлекување од пензискиот фонд. Фондот дава можност, доколку осигуреникот сака, да се направи комбинација на трите алтернативи за исплата на средствата.

До одреден степен, може да се каже дека уплатените средства во доброволниот пензиски фонд претставуваат заштеда за граѓаните. Од тие причини, треба да се направи споредба со најосновната и најочигледната алтернатива која што ја имаат граѓаните, односно можноста своите средства да ги депонираат во деловните банки во вид на орочени депозити (можноста за тргување со хартии од вредност не е земена предвид).

Депонирањето средства во некоја од многуте деловни банки е едноставен процес, исто како и нивното уплаќање во доброволниот пензиски фонд. Разлика постои во начинот на користење на овие средства од страна на фондот или банката, висината на приносот и начинот (можноста) за подигање на средствата.

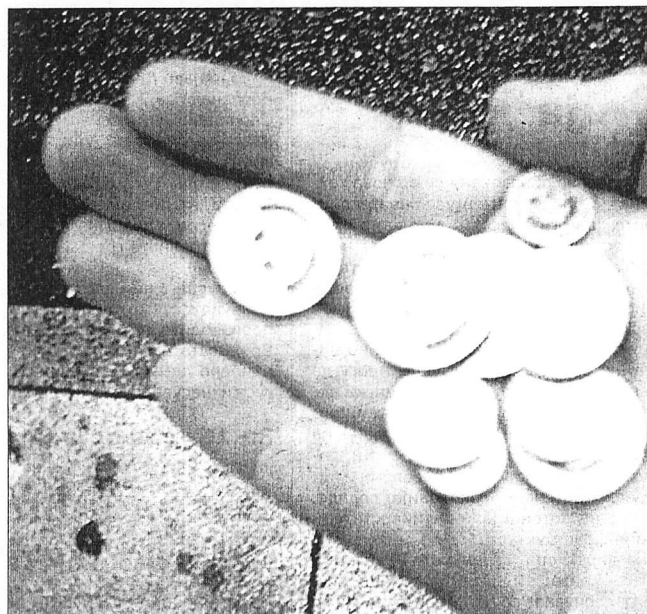
Средствата уплатени во доброволниот пензиски фонд се инвестираат во најразлични хартии од вредност, банкарски депозити, обврзници и записи... Од друга страна, деловните банки најголем дел од

собраните депозити ги користат за пласирање на кредитни линии, при што дел од средствата можат да бидат наменети за купување обврзници и записи со повисок принос.

Начинот на подигање и стапката на принос се можеби најважните услови кои што би влијаеле врз одлуката на граѓаните, дали да ги уплатат своите средства во доброволниот пензиски фонд или да ги депонираат во некоја деловна банка. Доколку граѓаните ги орочат своите пари во банка, истите ќе им бидат достапни по истекот на рокот на орочување (пример: орочен депозит на три години со декурзивна исплата на камата.). Во случај кога корисникот има потреба од средствата пред истек на рокот на орочување, банката нуди можност за предвременно раскинување на договорот (во некои банки се плаќа „казна“ за предвременно раскинување).

Граѓаните кои се одлучиле да ги инвестираат своите средства во доброволниот пензиски фонд, треба да исполнуваат одредена старосна граница, со цел нивно користење. Во моментот, со доброволниот пензиски фонд не постои можност за предвременно подигање на уплатените средства, што може да се смета за голем недостаток (постојат најразлични причини кои што го оправдаат условот за старосната граница).

Друг фактор кој што треба да се земе предвид при одлуката каде да се инвестираат средствата, е приносот кој што го нудат алтернативите. Во моментот, доброволниот пензиски фонд нуди просечен принос од приближно пет проценти. Треба да се напомене дека поради начинот на работа на пензискиот фонд, стапката на принос може да варира во нагорна или надолна линија. Од друга страна, каматната

стапка која што ја плаќаат банките на основниот депозит орочен на една година (со декурзивна исплата на камата), може да биде од 6,8% до 8,5%, зависно од деловната банка. Исто така, и висината на каматната стапка може да варира зависно од пазарните услови, меѓутоа орочување на средствата уште од самиот почеток нуди повисок принос споредено со приносот од доброволниот пензиски фонд. Треба да се земе предвид дека деловните банки имаат широка палета на депозитни продукти, каде што граѓаните можат да го изберат начинот на подигање на каматата, периодот на орочување на средствата, и валутата на штедење.

Би можело да се каже дека секоја алтер-

натива има свои погодности. За таа цел, секој го добро да процени која алтернатива е најдобра за неговите потреби. Стои сигурност дека нема да од средствата се до некое раѓе (или 10 години пред пензионирање) приносот нема големо влијание можел да го избере добротен фонд. Доколку корисникот е за периодот кога би притребаат средствата, или висок принос на своите средства корисникот треба да се одлучи нира своите средства во неговите банки.

30 се шири, тешко

сот на сиромаштија е многу висок. Особено загрижува фактот што овие семејства се со висок ризик за социјална исклученост, а ниту една земја не смее да го дозволи тоа. Кај одредени категории имаме намалување на сиромаштијата, а кај други продлабочување, што укажува дека треба да се преземат посериозни мерки за намалување на јазот.

Во категоријата сиромашни граѓани влегуваат оние кои се вработени во неформалниот сектор и што примаат минимални плати. Истражувањата покажуваат дека во текот на транзицијата, во Македонија нагласениот фокус на одржување на макроекономската стабилност доведе до одлагање и запоставување на структурните реформи во земјата и зголемување на степенот на сиромаштија. Диспаритетот помеѓу приходите и сиромаштијата е во пораст, поради тоа економскиот раст на земјата не може многу да влијае врз подобрување на вкупната состојба. Оваа си-

членство во ЕУ.

Затоа, потребни се нови инвестиции кои ќе бидат во насока на намалување на сиромаштијата. Од друга страна, пак, тоа ќе придонесе кон подобрувањето на можностите секое дете да се развие во активен член на општеството ќе придонесе за долгорочна стабилност и идна конкурентност на земјата.

Според светските стандарди, под прагот на сиромаштија живеат семејствата кои можат да потрошат помалку од два долара дневно. Нашите показатели не даваат конкретна сума со колку пари живеат семејствата кои се класифицирани како сиромашни. Државниот завод за статистика само објаснува дека „како сиромашни се сметаат лица, семејства и групи лица чии ресурси се на такво ниво, кое ги исклучува од минимално прифатливиот начин на живеење на земјата во која живеат“. Линијата на сиромаштија, пак, е дефинирана како „ниво на животен стандард што

Според европски статистики, реч милиони луѓе во ропа живеат по ниците на сиромаштијата. Ските стандарди жуваат - под прагот на сиромаштија живеат семејствата можат да потрошат помалку од два долари дневно. Во донија, пак, сиромашниот е сиромашниот односно секој човек има лична мања под ниво е минимално прифатливо за нашата држава, а послереања за промената на оваа